

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3036/2020. (II. 24.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 868. § (1) bekezdése és a Kúria Bfv. II.1077/2018/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Galambos Károly ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 15.B.III.1077/2016/12. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 29.Bf.9829/2017/7. számú és a Kúria Bfv.II.1077/2018/8. számú végzései, továbbá az Alaptörvény 26. § (1) bekezdése alapján a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 868. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az első fokon eljáró bíróságnál.
- [2] A Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 2017. május 17-én kelt 15.B.III.1077/2016/12. számú ítéletében az indítványozó bűnösségét a 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 235. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) pontjának I. és II. fordulata szerint minősülő közúti baleset gondatlan okozásának vétségében állapította meg, és ezért 6 hónap szabadságvesztésre ítélte, amelynek végrehajtását 1 évre felfüggesztette.
- [3] A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2018. január 18-án jogerős 29.Bf.9829/2017/7. számú végzésével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta azzal, hogy az indítványozót előzetes mentesítésben részesítette.
- [4] A Kúria 2019. január 28-án kelt Bfv.II.1077/2018/8. számú végzésével az első- és másodfokú határozatokat hatályában fenntartotta.
- [5] 2. Az indítványozó jogi képviselője útján az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be 2019. április 12-én az elsőfokú bíróságnál, mert álláspontja szerint a támadott bírósági határozatok sértik az Alaptörvény II. cikkében, a IV. cikk (1) bekezdésében, a V. cikkében, a XXIV. cikk (1) bekezdésében, valamint a XXVIII. cikk (1)–(3) és (7) bekezdéseiben foglalt jogait.
- [6] Az Alkotmánybíróság hiánypótlási felhívására az indítványozó a jogi képviselője útján 2019. július 2-án alkotmányjogi panaszát kiegészítette, és az Abtv. 27. §-a szerinti panaszának indokait lényegében megismételte.
- [7] Az indítványozó panaszának kiegészítésében az Abtv. 26. § (1) bekezdésére hivatkozással a Be. 868. § (1) bekezdésének a megsemmisítését is indítványozta. Az indítványozó álláspontja szerint alaptörvény-ellenes, hogy ügyének felülvizsgálati szakaszában a Be. hatálybalépése folytán az új szabályokat alkalmazták, holott az eljárás még a régi büntetőeljárás szabályok szerint folyt. Álláspontja szerint az, hogy a hatályba lépő Be. rendelkezéseit a folyamatban lévő büntetőeljárásokban is alkalmazni kell, sérti az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdésben, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésben foglalt jogait. Az indítványozó a jogszabályi rendelkezés megsemmisítésén kívül kérte a Be. 868. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésre nézve egy alkotmányos követelmény megállapítását is.
- [8] 3. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [9] Az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panasz keretében csak az ügyek érdemében hozott végső döntések és a bírósági eljárást befejező egyéb döntések vizsgálhatók. Ez a lehetőség azonban csak az adott eljárást befejező döntéssel szemben biztosított. A Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 15.B.III.1077/2016/12. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 29.Bf.9829/2017/7. számú végzése vizsgálatának ezért nem volt helye. Az indítványozó kizárólag a Kúria Bfv.II.1077/2018/8. számú végzése alkotmánybírósági vizsgálatát volt jogosult indítványozni és az Alkotmánybíróság jelen eljárásban ezt a végzést vizsgálta.

- [10] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. Az indítványozó a Kúria támadott végzését 2019. február 11-én, jogi képviselője 2019. február 8-án vette át. Az indítványozó panaszát 2019. április 9-én – határidőben – adta postára.
- [11] Az indítványozó által benyújtott panasz részben eleget tett az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésében foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek. Az indítvány tartalmazta az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [az Abtv. 26. § (1) bekezdés és 27. §], a támadott jogszabály [a Be. 868. § (1) bekezdés] és a bírósági határozat (a Kúria Bfv.II.1077/2018/8. számú végzését) megjelölését, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [az Alaptörvény II. cikkét, IV. cikk (1) bekezdését, V. cikkét, XXIV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1)–(3) és (7) bekezdéseit], valamint az Abtv. 27. §-a tekintetében indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti indítvány csak állította, hogy a Be. támadott rendelkezése alaptörvény-ellenes, de semmilyen alkotmányjogi indokolást nem tartalmazott erre nézve. Az indítvány kifejezett kérelmet tartalmazott továbbá abban a tekintetben, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági határozatok és a Be. 868. § (1) bekezdés alaptörvény-ellenességét, és azokat semmisítse meg. Az Alkotmánybíróság rögzítette továbbá, hogy az indítványozó, mint az alkotmányjogi panasznak alapul szolgáló büntetőeljárás terheltje, értelemszerűen érintettnek minősül, és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az indítványozónak az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapozott indítványát az indokolás hiánya miatt érdemi vizsgálatra alkalmatlannak tartotta, így a továbbiakban csak az Abtv. 27. § szerinti indítványt vizsgálta.
- [12] 4. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [13] Az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében több kifogást tett a Kúria támadott határozatával kapcsolatban. Ezek a kifogások azonban törvényességi jellegűek, vagyis a bírósági döntésekben alkalmazott jogszabályok helyes értelmezését, a bírói mérlegelést, a büntetékiszabás helyességét és egyes eljárási szabályok megfelelő alkalmazását vitatják. Az indítványozó mindezekhez indokolásul több alkotmánybírósági határozatból idéz szó szerint [pl. 23/1990. (X. 31.) AB határozat; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat; 33/2013. (XI. 22.) AB határozat; 11/2007. (III. 7.) AB határozat; 30/2014. (XI. 30.) AB határozat, 14/2015. (V. 26.) AB határozat], de ezen határozatokban foglalt elvek alapján nem fejt ki, hogy az egyes, az Alaptörvényben biztosított jogok tekintetében milyen alkotmányjogi összefüggés áll fenn az általa vélt sérelem és az ahhoz kapcsolt alaptörvényi cikk tekintetében.
- [14] Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát azért sérti a támadott határozat, mert a gyalogos szabálytalansága ellenére – aki mobiltelefont használt és a gyalogátkelőhely mellett ment át az úttesten – mégis az indítványozót vádolták meg, véleménye szerint azért, mert a gyalogos szenvedett súlyosabb sérülést. Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy az Alaptörvény 29. cikke alapján az állam büntetőigényének érvényesítése az ügyészség kizárólagos feladata (vádmonopólium), ezért azt, hogy ki ellen emel vádat, az ügyészség dönti el. Az indítványozó által sérelmezett vonatkozásban ennek következtében az emberi méltósághoz való jog és a vádemelés között nem állapítható meg alaptörvény-ellenességre utaló alkotmányos összefüggés.
- [15] Az indítványozó véleménye szerint a lefolytatott büntetőeljárásban a törvényes vád hiányzott, mert az ügyészség a vádat a közúti közlekedéséről szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 9. § (7) bekezdésében foglalt szabályszegésre alapította, a másodfokú bíróság jogerős határozatában azonban a KRESZ 3. § (1) bekezdés c) pont megszegését állapította meg.
- [16] A Kúria támadott határozata erre az indítványozói kifogásra részletes választ adott, amelynek lényege, hogy a Btk. 235. § (1) bekezdésében foglalt közúti baleset okozásának vétsége egy kerettényállás, amelyet a KRESZ valamely szabályának a megszegése tölt ki tartalommal (támadott kúriai végzés, Indokolás [55]–[68]). Tekintettel arra, hogy a támadott határozatban a Kúria részletesen indokolta ennek a törvényességi kérdésnek a bírói megítélését, így az indítványozó által felvetett indokok alapján az alaptörvény-ellenesség kételye nem merül fel.

- [17] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott bírósági határozatok azért sértik az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdésben foglalt szabadsághoz és biztonsághoz való alapvető jogát, mert a bíróság előtti eljárásban a védelem által indítványozott bizonyítási indítványokat kizárták, továbbá az ok-okozati folyamat és a cselekmény ténybeli elemeinek feltárása sem történt meg. Az indítványozó által felsorolt ezen kifogások a bírósági eljárás lefolytatását és tisztességességét érintik, és nem állnak összefüggésben a terhelt személyi szabadságának korlátozásával, így az indokok és az Alaptörvény IV. cikke közötti alkotmányjogi összefüggés azok alapján nem állapítható meg.
- [18] Az indítványozó az Alaptörvény V. cikkben foglalt, a személye és a tulajdona ellen intézett jogtalan támadás elhárításához való jogával kapcsolatosnak tartja azt, hogy a büntetőjogi felelősségre vonás mellett a polgári bíróság kártérítési szankciót is alkalmazott. A kártérítési szankció alkalmazása a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően, a polgári eljárás törvényes szabályai szerint szabható ki, így a jogtalan támadás fogalmi körében nem értelmezhető. Az Alkotmánybíróság ezért alkotmányjogi összefüggés hiányában ezt az indítványozói kifogást sem vizsgálta érdemben.
- [19] Az indítványozó szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésben foglalt ártatlanság védelme és a XXVIII cikk (3) bekezdésben rögzített védelemhez való joga az alábbiak miatt sérült:
- a büntetőeljárás folyamata során az indítványozóval folyamatosan nem közölték, hogy tulajdonképpen milyen közlekedési szabály megsértése miatt folyik vele szemben a büntető eljárás, így erre nézve indítványait és észrevételeit nem tudta megtenni (indítvány-kiegészítés 17. oldal 4. bekezdés). Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy ezt az állítást máshol maga az indítvány cáfolja, hiszen rögzíti, hogy az ügyészség a vádiratban a vádat a KRESZ 9. § (7) bekezdésében foglalt szabályszegésre alapította (indítvány-kiegészítés 11. oldal 2. bekezdés);
 - a másodfokú bíróságnak az indítványozót fel kellett volna mentenie, mert a baleset nem az ügyészi vádban foglalt közlekedési szabályszegéssel kapcsolatban következett be;
 - az indítványozó álláspontja szerint a pártatlanság elvét sérti, hogy a sértett súlyos sérülésére tekintettel a bizonyítékokat kizárólag a terhelttel szemben gyűjtötték össze és a javára szóló bizonyítékokat mellőzték;
 - a terhelt gondatlansága nem állt fenn, mert az oksági folyamatban a sértett figyelmetlen közrehatása volt a döntő tényező;
 - a bíróságok nem indokolták, hogy a terheltnek mit kellett volna tennie a baleset elkerülése érdekében.
- [20] Az indítványozó szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésben foglalt jogorvoslathoz való jogát az sértette, hogy – véleménye szerint – nem tisztázták a bíróságok a szakértői vélemény ellentmondásait, valamint elmaradt az oksági kapcsolat vizsgálata a terhelt közlekedési szabályszegése és a sértetti egészségkárosodás között.
- [21] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó által közölt mindezek a kifogások nem az indítványozó által megjelölt alaptörvényi jogokkal, hanem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való joggal hozhatók alkotmányos összefüggésbe.
- [22] Az Alkotmánybíróság ennek alapján megállapította, hogy az indítványozó kifogásai nem állnak alkotmányjogi összefüggésben az Alaptörvény II. cikkében, IV. cikk (1) bekezdésben, V. cikkben, XXIV. cikk (1) bekezdésben, XXVIII. cikk (2)–(3) és (7) bekezdéseiben foglalt jogokkal, ezért az indítványt ezen cikkek szempontjából nem vizsgálta. Az Alkotmánybíróság az indítványozó által felsorolt alkotmányos kifogásokat az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének vizsgálata során vette tekintetbe.
- [23] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének vizsgálata során mindenekelőtt hangsúlyozza, hogy következetes gyakorlata szerint az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva kizárólag a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. A tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy a bírósági szervezet felett hagyományos, negyedfokú jogorvoslati fórumként járjon el {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Önmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések ugyanis nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}. A bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság tartózkodik attól, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3065/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [5]; 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]; 3391/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [25]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [24] A törvényességi sérelmek is lehetnek kivételes esetben olyan kirívóak, amelyek felvetik az alkotmányos vizsgálat szükségességét. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint azonban jelen alkotmányjogi panaszban foglalt és

az előzőekben felsorolt törvényességi kifogások nem vetnek fel olyan szintű eljárási, bizonyítási, jogszabályértelmezési vagy büntetéskiszabási hiányosságot, amely az ügy érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kéte-lyét megalapoznák vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnének fel.

- [25] 5. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1)–(2) bekezdései alapján eljárva – az alkotmányjogi panaszt – figyelemmel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában és 29. §-ában foglaltakra – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.
- [26] Az indítványozó alkotmányjogi panaszbeadványában kérte az Alkotmánybíróságot, hogy a sérelmezett bírósági határozat végrehajtásának felfüggesztésére hívja fel az eljáró bíróságot. Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz befogadása visszautasításra került, így az Alkotmánybíróság mellőzte a felfüggesztés iránti kérelem vizsgálatát.

Budapest, 2020. február 11.

Dr. Juhász Imre s. k.,
helyettes tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/725/2019.

